

Nieuwe gegevens over de Antwerpse zangmeester-vioolbouwer François-Joseph Wilmet (Mons, 1735-Mons?, ca. 1789)

Godelieve Spiessens (+)

Over François-Joseph Wilmet, zangmeester van de Antwerpse Sint-Jacobskerk in 1765-1788, hebben wij destijds reeds een aanzienlijke bijdrage gepubliceerd.

[1] Achteraf hebben we nog aanvullende informatie gevonden die we hier meedelen. Op 4 januari 1787 vaardigde keizer Jozef II van Oostenrijk een edict uit, waardoor de collegiale kerken in de Nederlanden verplicht werden om hun staat van goederen aan de overheid te bezorgen. Daarin werden alle inkomsten en uitgaven nauwkeurig beschreven en meteen verneemt men de namen van het bezoldigde kerkpersoneel. In een eigenhandig ondertekende declaratie van 7 april 1787 gaf de toen 52-jarige Wilmet, geboren in Mons en priester van het bisdom Kamerijk, met een staat van dienst van 22 jaar, een overzicht van zijn jaarlijkse inkomsten als zangmeester. De kerkfabriek betaalde hem een jaarwedde van 320 gld. als zangmeester en 45 gld. als altuszanger. Voor het houden van de vier koralen ontving hij jaarlijks 144 gld. en om hun te leren lezen en schrijven, 18 gld. met bovendien 8 gld. voor het wassen van hun linnen. Uit de fundatie van de Heer Engels werd hem 12 gld. betaald, meer bepaald om de koralen de Gregoriaanse muziek aan te leren, en verder 9 gld. voor de assistentie van één koraal in de dagelijkse mis gefundeerd door Juffrouw Heerman de Suijtwijck. De zangmeester mocht ook beschikken over een huis, dat aan de kerk paalde in de Lange Nieuwstraat. Verder betaalden de kapellen van het H. Sacrament en van de H. Maagd hem respectievelijk 48 gld. en 52 gld. per jaar. Het Kapittel gaf hem 125 gld. voor assistentie van de vier koralen tijdens allerlei diensten en bekostigde uit de fundatie Vanden Bosch ook hun kousen en schoenen. Vanwege de broederschappen, die toen opgeheven waren, ontving hij extra vergoedingen voor plechtige missen e.d. alsook voor requiemmissen, smeekmissen voor regen of mooi weer, verjaardagen, loven voor Allerheiligen, processies en voor de muziek bij lamentaties en vespers tijdens de tien jaarlijkse hoogdagen vanwege de kerk en het Kapittel. En deze inkomsten bedroegen samen 269 gld. 2 st, 9 den. per jaar. Ten slotte bracht Wilmet zijn vaste jaarkosten in rekening: 26½ gld. voor de jaarlijkse heffing van 20 denieren op het bewoonde huis in de Lange Nieuwstraat, 30 gld. onkosten voor muziek, 600 gld. voor voeding en logies van de vier koralen, a rato van 150 gld. per kind. Na aftrek van deze onkosten behield Wilmet een netto jaarinkomen van 391 gld. 13 st. Daarnaast trok hij als priester nog 240 gld. per jaar voor het lezen van een

dagelijkse mis in de Sint-Antoniuskapel, gefundeerd door Dame Baltina Tucher, maar dat bedrag werd door hem niet meegerekend.[2]

Tegen 1 juli 1788 gaf Wilmet zijn ontslag als zangmeester in de Antwerpse Sint-Jacobskerk. Hij was toen ongeveer 53 jaar en had 23 jaar voortreffelijke dienst geleverd. Op 12 juli 1788 werd gezegd dat hij naar zijn geboorte-streek teruggekeerd was.[3] Hij werd door jicht geplaagd en had vermoedelijk niet de bedoeling om nog een muziekkambt uit te oefenen want op 28 februari 1789 werden zijn muziekboeken openbaar verkocht op de Antwerpse Vrijdagsmarkt: 'Advertentien [...] Men zal publiek verkoopen ter Vrydagsche Merkt dezer Stad, op Saterdag 28 February 1789, naer middag ten half 5. ueren, in wisselgeld, door de weduwe van den gesworen roeper J.P. Willemsens: eene groote partye Musieken, bestaende in 36 differente Missen, 40 Motetten, solos en duos, Symphonien, toebehoorende den Heere en Priester Wilmet, gewezen zangmeester der Parochiale Kerke van St. Jacobs binnen deze Stad. De voors. musieken konnen gezien worden ten huysse van de voors. weduwe, ten zelven dage smorgens van 10 tot 12 ueren.' [4] Misschien is Wilmet vanuit zijn thuisland Mons dus nog terug naar Antwerpen gekomen om de verkoop van zijn muziekbibliotheek bij te wonen en achteraf de opbrengst in zijn zak te steken. Ofwel is hij pas daarna definitief naar zijn geboortestreek vertrokken en daar achteraf overleden.[5]

In onze eerste aflevering hebben we reeds meegedeeld dat hij vermoedelijk ook de componist geweest is van een *Elevatio Quem admodum* voor 'Canto solo col violoncello & basso continuo' van 1769. Een componistennaam werd niet vermeld maar op grond van het bijgevoegde jaar werd het stuk aan Wilmet toegeschreven die toen zangmeester was. Het is afkomstig uit de muziekbibliotheek van de Sint-Jacobskerk en wordt nu bewaard in de bibliotheek van het Antwerpse conservatorium, inventarisnr. 7/13 (WIL). Deze compositie op het eerste vers van psalm 41 heeft niet zoveel om het lijf maar omwille van de zeldzaamheid in verband met Wilmet hebben wij het in partituur gebracht en [hier weergegeven](#) (pdf-bestand).

[1] G. SPIESSENS, 'François-Joseph Wilmet, zangmeester van de Antwerpse Sint-Jacobskerk, componist en vermoedelijk vioolbouwer (Mons 1735-ibid.? na 1788)', in: *Musica Antiqua*, 12 (1995), p. 22-31.

[2] E. SCHREURS & B. BOUCKAERT, *De Staten van Goederen uit 1787 als muziekhistorische bron voor het muziekleven in Vlaamse kapittelkerken in de Oostenrijkse Nederlanden*, Peer, 1998, I, p. 84-85, 101-102.

[3] G. SPIESSENS, 'François Joseph Wilmet', p. 24.

[4] *Gazette van Antwerpen*. Byvoegzel aen de Antwerpsche Gazette. Dynsdag den 24 February 1789.

[5] Zijn overlijden staat in elk geval niet geboekt in de archieven van de Antwerpse Sint-Jacobskerk.